

De minister voor Rechtsbescherming
De minister van Justitie en Veiligheid

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Kamerbrief over verkenning van uitvoeringsaspecten
Verordening en Richtlijn digitalisering justitiële

Datum
23 september 2022

Ons kenmerk
4226468

Algemene leiding

Minister	SG
Datum/eindparaaf	Datum/paraaf

1. Aanleiding

- Op 1 december 2021 heeft de Europese Commissie (hierna: de Commissie) een voorstel gepubliceerd voor een verordening en richtlijn digitalisering justitiële samenwerking en toegang tot het recht (hierna: het voorstel).¹ Dit voorstel is nu onderwerp van onderhandelingen in raads werkgroepen.
- Op 28 januari 2022 is de Tweede Kamer per brief geïnformeerd over het fiche dat de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissie voorstellen (BNC) heeft opgesteld over het voorstel.² In dit BNC fiche is aangekondigd dat op basis van het voorstel een ambtelijke verkenning naar relevante aspecten van het voorstel zal worden uitgevoerd, in afstemming met betrokken uitvoerende organisaties, om (financiële) consequenties beter in kaart te kunnen brengen.
- In schriftelijk overleg over dit BNC fiche is door leden van de VVD de wens uitgesproken dat de Kamer zal worden geïnformeerd over de uitkomsten van deze ambtelijke verkenning. In uw reactie van 22 juni 2022 heeft de minister voor Rechtsbescherming aangegeven ernaar te streven de Tweede Kamer kort na deze zomer over de uitkomsten te informeren.³

2. Geadviseerd besluit

- U wordt verzocht in te stemmen met verzending van bijgaande Kamerbrief. Daarin worden de uitkomsten weergegeven van de ambtelijke verkenning naar de uitvoeringsaspecten van het voorstel. De minister voor Rechtsbescherming informeert met deze brief, mede namens de minister van Justitie en Veiligheid, de Tweede Kamer van de uitkomsten van deze ambtelijke verkenning.

¹ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/law/cross-border_cases/documents/1_1_178479_regul_dig_coop_en.pdf.pdf

² Kamerstuk 22112, nr.3274: BNC-fiche inzake de Verordening en richtlijn digitalisering justitiële samenwerking en toegang tot het recht.

³ Kamerstuk 32 317, nr.752, d.d. 4 maart 2022; en Kamerstuk 32317, nr.765, d.d. 22 juni 2022.

3. Kernpunten

- De verkenning kijkt naar de uitvoeringsaspecten bij het voorstel. Het gaat dan om grensoverschrijdende communicatie tussen justitiële autoriteiten in het civielrecht en het strafrecht en de digitale toegang tot het recht via elektronische communicatie voor burgers en bedrijven in het civielrecht. Verder kijkt de verkenning naar relevante elementen die raken aan de vorm van grensoverschrijdende elektronische communicatie zoals de geldigheid en acceptatie van elektronische zegels en handtekeningen en het gebruik van videoconferentie in strafzaken en civiele zaken.
- Veel is nog onbekend. Zo zijn de onderhandelingen over de tekst van het voorstel nog gaande. Juridische instrumenten voor grensoverschrijdende communicatie die nu nog niet onder de reikwijdte van het voorstel vallen, kunnen, in de toekomst, onder die reikwijdte worden geschaard. Die suggestie speelt onder meer op dit moment in de bespreking van het e-evidence voorstel. Daarnaast heeft Nederland vragen gesteld over hoe de Commissie de referentie en implementatie software voor elektronische gegevensuitwisseling zal vormgeven. Indien de Commissie het Nederlandse standpunt volgt en ervoor zorgt dat deze software geschikt is om te kunnen worden geïntegreerd in bestaande digitale infrastructuur van lidstaten, zullen de kosten substantieel lager uitvallen dan anders.
- De verkenning bespreekt ook onduidelijkheden in het voorstel ten aanzien van elektronische zegels en handtekeningen voor elektronische identificatie. Zo is onduidelijk of enkel gekwalificeerde elektronische handtekeningen volgens de eIDAS-verordening (EU nr. 910/2014) bij elektronische communicatie mogen worden gebruikt, of ook andere stempels en handtekeningen. Bovendien is een nieuwe e-IDAS verordening in onderhandeling en is het daarmee onzeker hoe ver toekomstige maatregelen op gebied van elektronische identificatie moeten gaan.
- Op gebied van videoconferentie bij grensoverschrijdende procedures bespreekt de verkenning de betrokken rechtsinstrumenten en bevoegde autoriteiten. Op strafrechtelijk gebied verplicht het voorstel, in afwijking van Nederland (art.131a van het Wetboek van Strafvordering), de toestemming van de verdachte voor-, en een mogelijk rechtsmiddel voor de verdachte tegen het gebruik van videoconferentie.
- De conclusie van de verkenning is dan ook dat veel onbekend is en de impact van het voorstel onvoldoende is in te schatten. Het gevaar bestaat dat de implementatiekosten van de verplichting tot digitalisering potentieel hoog zijn. De Nederlandse inzet blijft erop gericht de proportionaliteit van de verplichting tot digitalisering te bewaken.

4. Toelichting

4.1 Politieke context

- Vanuit de Tweede Kamer is tijdens schriftelijk overleg in maart en juni 2022 door leden van de VVD de wens uitgesproken dat de Tweede Kamer tijdig, voorafgaand aan nieuwe besprekingen over het voorstel in de JBZ-raad, zal worden geïnformeerd over de uitkomsten van deze ambtelijke verkenning. In de reactie van 22 juni 2022 heeft MRb aangegeven ernaar te streven de Tweede Kamer kort na deze zomer over de uitkomsten te informeren.⁴

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Datum
23 september 2022

Ons kenmerk
4226468

⁴ Kamerstuk 32 317, nr.752, d.d. 4 maart 2022; en Kamerstuk 32317, nr.765, d.d. 22 juni 2022.

4.2 Financiële overwegingen

- Deze Kamerbrief zelf heeft geen financiële consequenties. Wel noemt de Kamerbrief de mogelijke financiële consequenties van het voorstel die nog niet vast staan, maar potentieel groot zijn. De implementatiekosten voor de bewijsverkrijging- en betekenis verordeningen werden in een consultatiereactie op het wetsvoorstel door de Raad voor de rechtspraak in een eerder stadium geschat op 2,7 mln. euro.⁵ Het proces om deze verordeningen te implementeren loopt nog. Het is desalniettemin denkbaar dat bij het introduceren van soortgelijke verplichtingen bij 23 additionele rechtsinstrumenten, en een veelvoud aan autoriteiten, aanzienlijk meer kosten zullen worden gemaakt.

4.3 Juridische overwegingen

- De juridische instrumenten die door het voorstel geraakt worden, komen in de brief aan de orde.

4.4 Krachtenveld

- De verkenning is afgestemd met de belangrijkste betrokken partijen, zoals OM en ZM.

5. Informatie die zich niet leent voor openbaarmaking

5.1 Toelichting

De informatie in deze beslisnota kan openbaar worden gemaakt. Persoonsgegevens zijn verwijderd.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Datum
23 september 2022

Ons kenmerk
4226468

⁵ [2021/40 Advies Wijziging Uitvoeringswetten EG-bewijsverkrijgingsverordening en EG-betekenningsverordening \(rechtspraak.nl\)](#)